

РІШЕННЯ
щодо присудження наукового ступеня
кандидата наук

Спеціалізована вчена рада Д 29.051.11 Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля Міністерства освіти і науки України, м. Київ, прийняла рішення щодо присудження наукового ступеня кандидата психологічних наук **Немінського Ігоря Вікторовича**

на підставі прилюдного захисту дисертації

«Соціально-психологічні особливості активації військовим керівником особистісного ресурсу підлеглих»

у вигляді рукопису

за науковою спеціальністю 19.00.05 «Соціальна психологія; психологія соціальної роботи»

05 вересня 2025 року, протокол № 3.

Немінський Ігор Вікторович, 1974 року народження,

громадянин України,

освіта вища: закінчив у 1996 році Сумське вище артилерійське командне училище ім. М. В. Фрунзе

за спеціальністю «Командна тактична артилерія»;

закінчив у 2003 році Національну академію оборони України

за спеціальністю «Військово-соціальне управління».

В аспірантурі не навчався.

Працює начальником відділу психологічної підготовки управління психологічної підтримки персоналу Головного управління психологічної підтримки персоналу Збройних Сил України з 29 травня 2024 року й по теперішній час.

Дисертація виконана у Східноукраїнському національному університеті імені Володимира Даля МОН України, кафедра практичної психології та соціальної роботи, м. Київ.

Науковий керівник – Омелянюк Сергій Миколайович, доктор психологічних наук, Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля МОН України, доцент кафедри практичної психології та соціальної роботи.

Здобувач має 19 опублікованих праць за темою дисертації, з них 9 праць написано без співавторів, 8 статей у наукових фахових виданнях, у тому числі:

1. Омельянюк С.М., Немінський І.В. Соціально-психологічні особливості дискурсу військової загрози. *Теоретичні і прикладні проблеми психології: зб. наук. праць Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. Северодонецьк: Вид-во СХУ ім. В. Даля, 2019. № 3 (50). Т. 2. С. 158-163. (*Особистий внесок автора полягає у визначенні соціально-психологічних особливостей активації військовим керівником особистісного ресурсу підлеглих в умовах дискурсу військової загрози*). http://tppjournal.com.ua/n50y2k19_tom_2.html
2. Немінський І.В. Активация особистісних ресурсів персоналу як психологічна проблема. *Психологічний журнал: наук.-практ. журн. Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини*. 2024. Вип. 13. С. 88-96. <https://doi.org/10.31499/2617-2100.13.2024.315042>
3. Немінський І.В. Результати емпіричного дослідження впливу керівника на активацію ресурсного потенціалу персоналу. *Теоретичні і прикладні проблеми психології та соціальної роботи: зб. наук. праць Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. К.: Вид-во СХУ ім. В. Даля, 2024. № 3 (65). Т. 2. С. 191-207.
4. Немінський І.В. Результати дослідження активації керівником суб'єктного ресурсу підлеглих у формуальному експерименті. *Перспективи та інновації науки. (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)*. 2025. № 5 (51). С. 2159-2171. [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-5\(51\)-2159-2171](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-5(51)-2159-2171)

Офіційні опоненти:

1. Попович Ігор Степанович, доктор психологічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, професор кафедри психології, Херсонський державний університет МОН України,

дав позитивний відгук із зауваженнями:

1. З огляду на мету дослідження (яка передбачає формулювання кінцевого результату) крім теоретичного обґрунтування ефективних психологічних механізмів активації військовим керівником особистісного ресурсу підлеглих можна б було замість «...емпіричного дослідження...» (як процесу, а не результату) викласти «... та визначення ключових напрямків соціально-психологічного забезпечення розвитку суб'єктно-утворювального менеджменту у військовій частині ЗСУ».
2. Під час операціоналізації поняття «особистісний ресурс підлеглих» дисертанту бажано б було шляхом диференційно-психологічного аналізу співставити його з поняттям «суб'єктний потенціал».

3. Під час емпіричного дослідження автор міг скористатись можливістю залучити в межах доцільності до психодіагностичного інструментарію крім зарубіжних, і доробки українських науковців, зокрема, опитувальник професійної життестійкості О.М. Кокуна.
4. Безумовним науковим здобутком автора є обґрунтування та розробка структурно-функціональної моделі активації військовим керівником особистісного ресурсу підлеглих, що бажано б було викласти при констатації наукової новизни отриманих результатів дослідження.

2. Тептюк Юлія Олександрівна, кандидат психологічних наук, старша викладачка кафедри психології, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини МОН України,

дала позитивний відгук із зауваженнями:

1. Автор оперує такими ключовими поняттями, як «особистісний ресурс» і «суб'єктний ресурс», через що складається враження, що він використовує їх як синонімічні, а чи так це?
2. Теоретико-методологічне підґрунтя дослідження, у якому одним із ключових елементів є мотиваційний, бажано б було підсилити результатами вагомих наукових доробків таких українських фундаторів, як С.Г. Москвичов, С.С. Занюк, В.О. Климчук та ін. У той же час структурно-функціональна модель психологічних механізмів активації військовим керівником особистісного ресурсу підлеглих виглядала б більш переконливою, якщо б до її складу увійшов ще аксіологічний компонент, що базується на наукових доробках З.С. Карпенко та Т.Л. Антоненко.
3. У п. 2.2 дисертації при якісному аналізі результатів дослідження не вистачає представлення отриманих кількісних показників.
4. У п. 2.3 дисертації після кожної презентованої таблиці автору, крім якісного аналізу отриманих результатів, бажано б було ще надати більш розгорнуту їхню інтерпретацію.

На дисертацію та автореферат надійшло 7 відгуків:

1. Від доктора психологічних наук, професора Валентини Балахтар, професорки кафедри психології та особистісного розвитку ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України.

Відгук позитивний, зауважень немає.

2. Від доктора психологічних наук, професора Ігоря Гояна, професора кафедри соціальної психології Карпатського національного університету імені Василя Стефаника МОН України МОН України.

Відгук позитивний, зауважень немає.

3. Від доктора психологічних наук, професорки Вікторії Турбан, завідувачки лабораторією загальної психології та історії психології ім. В. А. Роменця Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України.

Відгук позитивний, зауважень немає.

4. Від доктора психологічних наук, професорки Олени Євдокімової, завідувачки кафедри соціології та психології Навчально-наукового інституту №5 Харківського національного університету внутрішніх справ МВС України.

Відгук позитивний, зауважень немає.

5. Від доктора психологічних наук, доцента Наталі Фалько, професорки кафедри психології Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького МОН України.

Відгук позитивний, зауважень немає.

6. Від доктора психологічних наук, професора Уляни Михайлишин, завідувачки кафедри психології ДВНЗ «Ужгородський національний університет» МОН України.

Відгук позитивний, зауважень немає.

7. Від доктора психологічних наук, професорки Євгенії Гейко, професорки кафедри практичної психології Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка МОН України.

Відгук позитивний, зауважень немає.

У дискусії взяли участь члени спеціалізованої вченої ради: Ю. О. Бохонкова, доктор психологічних наук, спеціальність 19.00.05, зауважень немає; Л. С. Пілецька, доктор психологічних наук, спеціальність 19.00.05, зауважень немає; О. Г. Лосієвська, доктор психологічних наук, спеціальність 19.00.05, зауважень немає; В. Й. Бочелюк, доктор психологічних наук, спеціальність 19.00.05, зауважень немає; С. О. Гарькавець, доктор психологічних наук, спеціальність 19.00.05, зауважень немає; О. О. Блискун, доктор психологічних наук, спеціальність 19.00.05, зауважень немає; Л. В. Черновська, доктор психологічних наук, спеціальність 19.00.05, зауважень немає; Г. М. Побокіна, кандидат психологічних наук, спеціальність 19.00.05, зауважень немає.

При проведенні таємного голосування виявилось, що із 10 членів спеціалізованої вченої ради, які взяли участь у голосуванні (з них 9 докторів наук за профілем дисертації), проголосували:

«За» – 10 членів ради,

«Проти» – немає,

недійсних бюлетенів – немає.

ВИСНОВОК

спеціалізованої вченої ради Д 29.051.11 при Східноукраїнському національному університеті імені Володимира Даля МОН України про присудження Немінському Ігорю Вікторовичу наукового ступеня кандидата психологічних наук за науковою спеціальністю 19.00.05 «Соціальна психологія; психологія соціальної роботи»

05 вересня 2025 року

протокол № 3

На підставі вивчення дисертаційного дослідження Немінського Ігоря Вікторовича «Соціально-психологічні особливості активації військовим керівником особистісного ресурсу підлеглих», відгуків офіційних опонентів – члена-кореспондента НАПН України, доктора психологічних наук, професора Поповича Ігоря Степановича, кандидата психологічних наук Тештук Юлії Олександрівни, прилюдного захисту дисертації спеціалізована вчена рада

УХВАЛЮЄ

Дисертаційна робота Немінського Ігоря Вікторовича є самостійним, завершеним теоретико-емпіричним дослідженням із актуальної проблеми соціальної психології, психології соціальної роботи. Дисертаційне дослідження виконане у межах комплексних науково-дослідних тем кафедри практичної психології та соціальної роботи Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля «Соціокультурні та психологічні аспекти адаптації особистості в сучасному соціумі», «Соціально-психологічні основи розвитку адаптаційного потенціалу особистості засобами інноваційних психотехнологій в умовах трансформаційних змін сучасного суспільства».

Найбільш істотні результати дослідження:

- на засадах смисло-діяльнісного підходу виявлено механізми, що реалізуються військовим керівником та завдяки яким середовищу існування суб'єкта у військовій частині (підрозділі) задаються характеристики, які зумовлюють актуалізацію особистісного ресурсу підлеглого особового складу;
- розроблено склад функціональних ролей військового керівника, що забезпечують вплив на підлеглих та запропоновано опис їхньої операціонально-технологічної характеристики;

— обґрунтовано структурно-функціональну модель суб'єктно-утворювального менеджменту у військовому середовищі з активації військовим керівником особистісного ресурсу підлеглих;

— експериментально доведено залежність особистісного ресурсу підлеглих від рівня реалізації відповідних психологічних механізмів у керівній системі;

— виокремлено провідні напрямки психологічного забезпечення розвитку суб'єктно-утворювального менеджменту у військовій частині ЗСУ з активації військовим керівником особистісного ресурсу підлеглих.

Наукова новизна та теоретичне значення дослідження полягають у тому, що:

— *вперше*: на засадах смисло-діяльнісного підходу виявлено механізми, що реалізуються військовим керівником та завдяки яким середовищу існування суб'єкта у військовій частині (підрозділі) задаються характеристики, які зумовлюють актуалізацію особистісного ресурсу підлеглого особового складу; розроблено склад функціональних ролей військового керівника, що забезпечують вплив на підлеглих та запропоновано опис їхньої операційно-технологічної характеристики; експериментально доведено залежність особистісного ресурсу підлеглих від рівня реалізації відповідних психологічних механізмів у керівній системі; виокремлено провідні напрямки психологічного забезпечення розвитку суб'єктно-утворювального менеджменту у військовій частині з активації військовим керівником особистісного ресурсу підлеглих;

— *удосконалено* схему зовнішніх механізмів, яку доповнено описом особливостей ціннісно-сислової сфери військового керівника, що розглядаються як психологічна передумова його зусиль з активації особистісного ресурсу підлеглих; а також сферу психологічного управління завдяки включенню до неї параметрів спрямованості управлінського впливу на особистісний ресурс підлеглих та інтеграції військового менеджменту з принципами суб'єктогенезу;

— *дістали подальшого розвитку* ідеї соціального управління у військовій сфері в напрямку подолання традиції розглядати професійну діяльність військового керівника лише у контексті управління підлеглим особовим складом; методичні прийоми дослідження успішності реалізації військовим керівником функціональних ролей щодо активації особистісного ресурсу підлеглих.

Практичне значення дослідження полягає в обґрунтуванні соціально-психологічних засад активації військовим керівником особистісного ресурсу

підлеглих. Результати дослідження формують передумови для широкого спектру досліджень фундаментальних і прикладних основ психології ресурсного управління особовим складом ЗСУ.

Обґрунтовані у роботі концептуальні положення, що пояснюють сутність психологічних механізмів активації військовим керівником особистісного ресурсу підлеглих, є підґрунтям для розробки системи психологічного супроводу військових керівників в аспекті формування їхньої професійної свідомості, досвіду роботи із посилення внутрішнього ресурсу особового складу військового підрозділу, без чого модернізаційні зусилля позбавлені свого ключового елемента.

Результати дослідження використано під час реалізації заходів кризового менеджменту у військових частинах (підрозділах), що дозволило сформувати систему взаємопов'язаних організаційних, психологічних механізмів управління модернізаційними ризиками на рівні військових частин (підрозділів); розробки програми підвищення кваліфікації експертів і тьюторів за темою дослідження. Запропоновані у дисертації теоретичні та методологічні положення відображено у змісті навчальних курсів фахової підготовки та підвищення кваліфікації військових керівників Збройних сил України.

Результати дослідження можуть бути рекомендовані для впровадження в закладах вищої, зокрема військової освіти з метою оптимізації процесу професійної підготовки військових керівників, а також застосовані у практиці модернізації їхньої професійної підготовки із задіянням соціально-психологічних програм розвитку професійно важливих якостей та соціально-психологічного супроводу їх професійної діяльності загалом.

Надійність та вірогідність результатів дослідження забезпечені методологічним обґрунтуванням вихідних теоретичних позицій, використанням взаємодоповнюючих методів, що відповідають меті та завданням дослідження, репрезентативністю вибірки, поєднанням кількісних та якісних методів аналізу отриманих емпіричних даних, використанням методів математичної статистики з залученням сучасних програм обробки даних.

Апробація результатів дослідження. Основні теоретичні та практичні положення дисертаційної роботи було представлено на науково-практичних конференціях, круглих столах, семінарах різного рівня, зокрема на міжнародних: IX науково-практичній конференції «Інституціональні перетворення в суспільстві: світовий досвід і українська реальність» (Мелітополь, 2014 р.), XVII науково-практичній конференції «Релігія, релігійність, філософія та гуманітаристика у сучасному інформаційному

просторі: національний та інтернаціональний аспекти» (Монреаль, 2018 р.), VII науково-практичній конференції «Актуальні питання здоров'язбереження у координатах сучасних парадигм» (Севєродонецьк, 2021 р.), IX науково-практичній конференції «Сучасні проблеми гуманітарної науки і практики: філософський, психологічний та соціальний виміри» (Київ, 2023 р.), науково-практичній конференції «Ментальне здоров'я та психологічне благополуччя: наука і практика» (Переяслав, 2025 р.); *всеукраїнських*: науковому круглому столі «Наукова спадщина української психології: Єдність минулого та теперішнього» (Київ, 2020 р.), II науково-практичній конференції «Актуальні проблеми забезпечення державної безпеки» (Київ, 2024 р.), IX науково-практичній конференції «Особистісні та ситуативні детермінанти здоров'я в умовах війни» (Київ, 2024 р.), науково-практичному семінарі «Шляхи удосконалення системи підвищення кваліфікації наукових, науково-педагогічних працівників і менеджерів військової освіти у вищих військових навчальних закладах та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти» (Київ, 2024 р.), науково-практичній конференції «Філософсько-соціологічні та психолого-педагогічні проблеми підготовки особистості до виконання завдань в особливих умовах» (Київ, 2024 р.); доповідалися та обговорювалися на розширених засіданнях кафедри практичної психології та соціальної роботи Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля (2014-2025 рр.).

Публікації. Основні положення й висновки дисертаційної роботи представлено у 19 публікаціях автора, з яких 8 статей у наукових фахових виданнях із психології (з них 6 статей – у наукометричних виданнях), 11 публікацій – у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій та інших виданнях.

Спеціалізована вчена рада вважає, що:

1. Дисертаційне дослідження Немінського Ігоря Вікторовича «Соціально-психологічні особливості активації військовим керівником особистісного ресурсу підлеглих» є самостійним науковим дослідженням, яке доповнює наукові знання про соціально-психологічне забезпечення активації військовим керівником особистісного ресурсу підлеглих.
2. Дисертація Немінського Ігоря Вікторовича «Соціально-психологічні особливості активації військовим керівником особистісного ресурсу підлеглих» є кваліфікованою науковою працею з відповідним обсягом основного тексту, оформленого відповідно до державного стандарту.

3. Дисертація відповідає п. 9, 11, 12, 13 постанови Кабінету Міністрів України № 567 (із змінами) від 24 липня 2013 р. про затвердження «Порядку присудження наукових ступенів» та положенню про спеціалізовану вчену раду наказу Міністерства освіти і науки України від 14.09.2011 р. № 1059 (із змінами) від 12.03.2012 р.
4. Немінський Ігор Вікторович заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата психологічних наук з наукової спеціальності 19.00.05 «Соціальна психологія; психологія соціальної роботи».

На підставі результатів таємного голосування та прийнятого висновку спеціалізована вчена рада присуджує Немінському Ігорю Вікторовичу науковий ступінь кандидата психологічних наук з наукової спеціальності 19.00.05 «Соціальна психологія; психологія соціальної роботи».

Головуюча на засіданні
спеціалізованої вченої ради

доктор психологічних наук,
професор Н. Є. Завацька

Учений секретар засідання
спеціалізованої вченої ради

кандидат психологічних наук
доцент Г. М. Побокіна

05 вересня 2025 р.

Атестаційна справа зареєстрована у Міністерстві освіти і науки України
під № _____

Затверджено рішення спеціалізованої вченої ради про присудження
наукового ступеня кандидата психологічних наук рішенням атестаційної
колегії Міністерства освіти і науки України від "___" _____ 20__ року.

Видано диплом _____
(серія, номер)

Начальник відділу _____
(підпис) (прізвище, ініціали)